

VANAEMA AIA HERNED JA OAD 2023

Kõik pärandisordid on avatud tolmljad ja neilt saad ise seemneid võtta.

Pärandisordid on maitsvad ja vastupidavad ning igal neist oma eriline omadus, miks teda kasvatada. Üldiselt on nad väiksema saagikusega kui hübriidid, aga seda ka mitte alati. Seemned olen saanud seemnevahetustest, käest-kätte üle maailma teiste seemnesäilitajate käest. Eesti pärandisortide nimed on pandud selle järgi, kuidas neid pärandihoidjad on nimetanud. Võõrkeelsed nimed olen jõudumööda eestistanud, nii nagu seda kõik teised riigid teevad. Ei saa ju eeldada, et me kõik oskame hiina, vene, hispaania, prantsuse, läti, jne keelt. Nimi tavaliselt iseloomustab sorti.

Hääd kasvatamist ja ise seemnete võtmist!

Jäta mõned ilusamad taimed kindlasti seemnetaimedeks, kust söömiseks kaunu ei võeta vaid lastakse lõpuni valmida. Poolkuivanud kaunad korja enne maha pudenemist, lase järelvalmida ning kuivata. Kirjuta juurde kindlasti sordi nimi ja võtmise aasta. Säilita jahedas, kuivas ja hiirtekindlalt. Nii saadki endale uueks aastaks piisavas koguses seemneid.

Nimi	Lühikirjeldus	Muu
'Vanaema hernes'	Aedhernes (<i>Pisum sativum</i>). Esimesed seemned sain ema käest päranduseks, kes sai need omakorda oma ema käest. Ema mäletamist mööda kasvatas vanaema kogu aeg seda hernesest. Seega on 'Vanaema hernes' kasvatatud põlvest põlve juba 100 aastat. Minu vanaema elas Kannu külas, endises Lasva vallas, Võrumaal. Hernes on 150 – 180 sm kõrge. Õied valged, ühe või kahekaupa õievarrel. Kaunad pikad, rohelised, kaardus. Kaunas kuni 10 tera. Maha külvamisest kuni valmis kaunadeni kulub umbes 50-60 päeva. Väga magusad. Süüa kõlbavad ka noored kaunad ja võrsed. Maha olen külvanud esimesel võimalusel, kui maa kannatab juba harimist. Tavaliselt aprilli keskel. Seemnete külvil vahe 5 x 5 sm, kahe rea vahe 10-15 sm. Vajab toestamist. Jaanipäeva paiku olen teinud teise külvi, siis saab teise saagi augustis. Hilisema külvi puhul kimbutab jahukaste. Teised haigused pole silma jäänud ega taimi märgatavalt kahjustanud. Samuti ei ole kahjurid talle märkimisväärselt kahju teinud.	Pakis 20g Umbes 50 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat. 'Vanaema hernes' paki hind 5€ Teised hernerodad 3€
'Rõõmumäe külmakindel'	Aedhernes (<i>Pisum sativum</i>). Madal magus hernes. Pärit Väätsa mõisast. Umbes 50 sm kõrge, olen natuke ikka toestanud, aga saab ka ilma hakkama. Juuli alguses tasub teha korduskülv.	Pakis 10g Umbes 25 seemet Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 4-6 aastat.
'Miisi türgiuba'	Aeduba (<i>Phaseolus vulgaris</i>). Kollase kaunaga maitsev ja saagikas põõsasuba. Kaunad on kiududeta ja sobivad hästi värskelt söömiseks, hoidiste tegemiseks ja sügavkülmutamiseks. Valmides on oaterad sinakasmusta värvi ning väga maitsvad. Kõrgus 35-50 sm.	Pakis 15 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.
Keppuba 'Hilda'	Aeduba (<i>Phaseolus vulgaris</i>). Kõrgekasvuline aeduba, pärit Pärnumaalt Tootsist. Kaunad kollased ja pikad, annab saaki väga pikalt ja ohtralt. Kaunad ilma kiududeta. Oad valmides sinakasmustad. Kõrgus kuni 3 m, vanaperenaine ise ütles, et temale piisab kolmest taimest, et suvi otsa söönuks saada.	Pakis 10 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.

'Kapten Veddingen'	Aeduba (<i>Phaseolus vulgaris</i>). Läti seemnevahetusest saadud üle 100 aasta vana Saksa sort, mis on olnud levinud ka Eestis. Kõrgekasvuline aeduba, kõrgus kuni 3 m. Kaunad kiududeta, rohelised, oaterad valmides valged, saagikas.	Pakis 10 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.
'Tulekeel'	Aeduba (<i>Phaseolus vulgaris</i>). Maitsvad, kõrged borlotto aedoad, kõrgus kuni 5 m, punasekirjude kaunadega ja ülimatevate 'borlotto' ubadega. Süüa võib ka noori kaunu, kuid parimad on just valminud oad. Taimed võib suurema saagi saamiseks mai alguses ette kasvatada.	Pakis 10 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.
'Inka uba'	Aeduba (<i>Phaseolus vulgaris</i>). Kõrgekasvuline aeduba, kõrgus kuni 3m. Kaunad on rohelised ja noorelt söödavad kaunadega. Või lase kaunadel valmida ning kasuta puna-valgeid ube talvistes vormiroogades.	Pakis 10 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.
Kirju õisuba 'Scarlet'	Õisuba (<i>Phaseolus coccineus</i>). Helepunaste õitega, kaunad rohelised, kõrgus kuni 3m. Valminud oad on väga kaunid musta-lilla- või musta-pruunikirjulised. Kasvuperiood noore kaunani umbes 70 päeva ja valminud kuiva oaterani umbes 115 päeva. Kutsutakse ka võiubadeks, noored kaunad sobivad kühsetamiseks, hautamiseks, konserveerimiseks. Üks vanimaid oasorte, tuntud juba aastast 1735. Neid ube kasvasid Hopi ja Asteegi indiaanlased enne hispaanlaste tulekut.	Pakis 10 g. Seemned säilivad idanemisvõimelistena kuni 3-5 aastat.